

Drobno gospodarstvo je pomemben sestavni del našega celotnega gospodarstva

Zato ga je treba obravnavati kot strukturni problem v nadaljnjem razvoju in nadaljevati z razvijanjem združništva v samostojni obrti tako, da bodo obrtne zadruge, temeljne organizacije kooperantov ter druge oblike združevanja dela in sredstev samostojnih obrtnikov med seboj in z delavci v združenem delu ter družbenimi sredstvi resnično enakopravni gospodarski subjekti.

Razvoj drobnega gospodarstva je v dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije opredeljen kot ena pomembnejših, a še ne zadostno uveljavljenih možnosti v nadaljnjem razvoju proizvodnih sil in zagotavljanja novih zaposlitvenih možnosti. To pa je v današnjem času, ko v naši družbi iščemo najrazličnejše možnosti za zaposlitev ne samo delovno usposobljenega prirastka, temveč tudi za vedno večje število vračajočih se zdomcev in še posebej za vse tiste delavce, ki se zaradi procesa prestrukturiranja gospodarstva morajo prekvalificirati, pomemben vidik tako za razvoj družbenih enot drobnega gospodarstva, kot tudi obratovalnic samostojnih obrtnikov.

Veliko je še treba storiti, da bo drobno gospodarstvo zaživelo tako, kot si prizadevamo. Posebej pa je treba natančneje oblikovati pravni status obrtnih združenj in celoviteje pravno urediti problematiko temeljnih organizacij kooperantov. Razvoj obrtnih združenj, v okviru katerih naj bi bili zaposleni predvsem strokovni delavci, bi omogočal, da bi lahko ti delavci opravljali več storitev tudi za člane samostojne obrtnike in to občasno ali pa trajno na podlagi skupaj dogovorjenega programa. Takšna organiziranost pa bi lahko imela velik pozitiven vpliv za zadovoljevanje potreb po dopolnilnem delu delavcev pri samostojnih obrtnikih. Pri vsem je zelo pomembna uveljavitev učinkovitejšega davčnega sistema, ki bo stimuliral samostojne obrtnike, da bodo v večji meri zaposlovali delavce in še posebej, da bodo razširjali materialno osnovo svojega dela.

Vključevati je treba nenazadnje še bolj tudi drobno gospodarstvo v mednarodno delitev dela, ki ga je treba stimulirati z izvoznimi stimulacijami.

Da bi se s prizadevanji drobnega gospodarstva v naši občini bolj seznanili, bomo objavljali v našem glasilu več prispevkov na to temo.

ELEKTROVID

Ker Elektrovid v kratkem praznuje 35 let svojega obstoja, smo najprej obiskali to pomembno zadrugo, kjer so bili naši sogovorniki direktor BOJAN ŠTULAR in tehnični direktor EMIL ZAVADLAV, ki več kot deset let uspešno vodita to našo šišensko zadrugo.

Kaj pomeni za Elektrovid 35 let obstoja?

● Pomeni dolgoletni in uspešen razvoj naše zadruge, ki je v začetku združevala samo elektromehanike in elektro inštalaterje in je imela samo 20 članov. To število se je začelo iz leta v leto večati, saj

smo znotraj zadruge začeli zaposlovati tudi delavce, ki so opravljali za našo zadrugo skupne naloge. V začetku je bil Elektrovid orientiran le na nabavo in prodajo izdelkov svojih članov, vendar se je zelo hitro preusmeril na kooperantske posle za industrijo, gradbeništvo in trgovino. Ker se je že dosti zgodaj s svojimi programi specializiral, sprejema v svoje članstvo samo obrtnike, ki so povezani s posameznimi proizvodnimi programi zadruge. Glede na to je tudi zadruga razdeljena v pet temeljnih združnih organizacij — le-te samostojno urejajo vse zadeve s področja kooperacij.

Danes Elektrovid združuje delo 410 kooperantov na področju Slovenije in Hrvaške. Ti kooperanti pretežno zaposlujejo po 4 delavce, tako da v bistvu celoten Elektrovid predstavlja organizacijo, v kateri dela okrog 2000 delavcev.

Tekom let svojega obstoja se verjetno tudi Elektrovid kot celota pojavlja na strokovnih sejmih, ki prispevajo k ugledu podjetja in njegovih izdelkov. Kako to vpliva na vašo zadrugo in na sam izvoz?

● Zadruga redno razstavlja svoje izdelke na spomladanskem in jesenskem sejmu v Zagrebu in na sejmu elektronike v Ljubljani. Pojavlja se tudi na sejmu obrti v Celju in na mednarodnem obrtniškem sejmu v Münchnu, Innsbrucku in Gradcu. Za svoje razstavljene eksponate so zadruga, oziroma njeni kooperanti prejeli vrsto priznanj, tako med ostalimi tudi dve zlati medalji v Münchnu, kakor tudi vrsto priznanj za tehnične inovacije in tehnološko zahtevne sklope. Izvažamo na konvertibilna področja v Avstrijo, Zahodno Nemčijo in ZDA. Sodelujemo tudi pri investicijskih delih — trenutno v Iraku. Sporazumevamo se za posle v Egiptu in na Mauriciusu. Z investicijskimi deli smo prisotni tudi v Sovjetski zvezi in na Poljskem.

Zadnje čase se na splošno pojavlja problem nabave osnovnih materialov za proizvodnjo, o čem je dosti govora v vseh javnih občilih. Kako to rešuje Elektrovid, z ozirom na svojo specifičnost?

● V zadnjem času se tudi naša zadruga srečuje s problemom oskrbe z osnovnimi surovinami in to tako iz uvoza kakor tudi z domačega tržišča. V kolikor se stanje ne bo izboljšalo, bo to imelo precejšnje posledice za celotno proizvodnjo in realizacijo samih programov naše zadruge. Oskrbo z osnovnimi domačimi surovinami poskušamo reševati z našimi večjimi kupci, z uvoznimi surovinami pa rešujemo ta problem predvsem z lastnim izvozom na konvertibilna tržišča.

Vaš problem nabave osnovnih sredstev oziroma tehnologije iz tujine?

● Pred tremi leti se je zadruga prijavila za natečaj mednarodne banke IFC, ki je razpisala sorazmerno ugodne kredite za nabavo osnovnih sredstev oziroma tehnologije za področje malega gospodarstva Jugoslavije. Iz dobljenega kredita v višini 650.000 dolarjev smo nabavili računalniško voden stroj, ki deluje na principu žične erozije — potrebujemo ga za izdelovanje visoko preciznih orodij iz trdih meta-

lov. Ta stroj je montiran pri našem kooperantu v Šiški. Prav tako je montiran pri našem kooperantu v Škofji Loki švicarski stroj AGGI za potopno erozijo. Ta stroj je prav tako namenjen izdelavi orodij. Za obrat predelave plastike v Dole pri Moravčah pa smo uvozili linijo za proizvodnjo elektroinstalacijskih ravnih cevi in linijo za izdelovanje PVC granulata, ki je osnovna surovina za izdelovanje teh cevi.

Kako je z razširitvijo proizvodnje, oziroma z večjimi investicijami?

● Največja investicija, ki jo imamo, je obrat za predelavo plastike v Dolah pri Moravčah. Vzpostavitveno stroje je potekala tudi rekonstrukcija proizvodnih objektov, tako da pričakujemo redno proizvodnjo z dopolnjenimi kapacitetami že maja letos.

Problem z dinarskimi sredstvi in rešitev v kreditno hranilni službi, ki se pojavlja v zadnjem času kot rešiteljica nastale situacije?

● Eden najtežjih problemov v zadnjem času pri nas je pomanjkanje likvidnih dinarskih sredstev, predvsem zaradi tega, ker zadruga lahko posluje s svojimi kooperanti le z gotovinskimi sredstvi. Prav tako mora plačevati z gotovinskimi sredstvi družbene obveznosti svojih kooperantov. Močna inflacija je praktično izničila obratna sredstva naših kooperantov. Zato se javlja močna potreba po kreditiranju kooperantske dejavnosti. Zaradi omenjenih limitov bank in splošnega pomanjkanja kreditnih sredstev ima zadruga v načrtu ustanovitev lastne kreditne hranilne službe, ki bi vsaj deloma ublažila nastali problem.

Kljub navedenim težavam, ki tarejo Elektrovid, je razpoloženje v tej zadrugi optimistično, kar se predvsem vidi iz letošnjih ambicioznih planov proizvodnje tako za domače tržišče kakor tudi za izvoz. Poudariti je treba, da se ta zadruga v svojem 35-letnem obstoju ne srečuje prvič s težavami in na koncu lahko ugotovimo, da je vse težave do sedaj tudi uspešno prebrodila.

Mario L. Vilhar

FINANČNI USPEHI ELEKTROVIDA

	1983	Plan 1984
Celotni prihodek	1 milijarda 930 mil. din	2 milijarde 490 mil.
Dohodek iz realizacije	180 mil. din	233 mil.
Čisti dohodek	130 mil. din	154 mil.
Priliv od izvoza blaga		74 mil.